Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L, Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 279. **Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 20 Decemvrie** **1888.**

Cătră onorații cetitorĭ!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭḑecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are către sânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕĭ.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de pănă atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care ḑi, érășĭ cu acelașĭ prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea ḑiarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca ḑiarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astăḑĭ dela unŭ ḑiarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ ḑice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astăḑĭ când, ca nicĭodată pănă acuma, posițiunea ḑiaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, introducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde pănă și în coliba ţĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, voimŭ sĕ facemŭ și cu începerea anului viitorŭ mai multe esențiale ameliorărĭ în ḑiarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ pănă adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora pănă acuma póte nu le-amŭ putŭtŭ da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținêndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ ḑiarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sêmte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **ne-amŭ decisŭ ca dela anulŭ nou 1889 înainte sĕ mărimŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Dumineca și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Deschidemŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deși mai bogată în materialŭ va costa ca și pănă acuma *12 fl. v. a. pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ ḑiarulŭ, deschidemŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Dumineca* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de pănă acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data Dumineca, ce se potŭ abona și separatŭ.

Redacțiunea.

Prețulŭ abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“.

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**; pe șése lunĭ **6 fl.**; pe unŭ anŭ **12 fl.**	pe trei lunĭ **10 francĭ**; pe șése lunĭ **20 francĭ**; pe unŭ anŭ **40 francĭ.**

Abonamente la numerele cu data de Dumineca ale „Gazetei Transilvaniei“.

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe anŭ **2 fl.**, pe șése lunĭ **1 fl.**, pe trei lunĭ **50 cr. v. a.**	pe anŭ **8 francĭ** pe șése lunĭ **4 francĭ** pe trei lunĭ **2 francĭ.**

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 19 Decemvrie v.

Ḑiarele ungurescĭ au începutŭ sĕ publice articulĭ retrospectivĭ asupra anului 1888.

Guvernamentalulŭ „Kolozsvar“ din Clușŭ se încércă a face istoriculŭ întregŭ alŭ anului și fiindŭ că cei dela acéstă fóiă subvenționată au avutŭ chiămarea de a împinge și ei cu forța lorŭ de reptile la carulŭ provedinței Tiszaiste, au fostŭ așa de precauțĭ a-șĭ dedica unŭ capitulŭ deosebitŭ în istoria anului 1888, vorbindŭ despre nisuințele lorŭ.

După propriele sale date obiectulŭ nisuințelorŭ reptilei din Clușŭ s'a concentratŭ în anulŭ 1888 mai întâiu de tóte asupra cestiunei Ţiganilorŭ.

Se 'nțelege, dupăce tóte în acéstă țéră au fostŭ regulate în urma legei de uniune așa de bine și mulțămitorŭ, încâtŭ n'a mai rĕmasŭ de resolvatŭ nicĭ o altă cestiune mai ardĕtóre, trebuia sĕ vină la rêndŭ și cestiunea Ţiganilorŭ!?

Ómenii guvernului au găsitŭ, că Ţiganii se „valachiséză“ în mare mĕsură și de aceea a credutŭ „Kolozsvár“ a pleda pentru resolvarea cestiunii Ţiganilorŭ din punctŭ de vedere național maghiar.

Și pentru ca istoria anului 1888 sĕ nu rĕmână cumva necomplectă, cei dela „Kolozsvár“ se grăbescŭ a constata, că inspectorulŭ de scóle unguresc din Brașov i-a sprijinit în aceste ale lorŭ nisuințe pentru regularea cestiunii Ţiganilorŭ cu mai mulțĭ articulĭ lungĭ.

Tóte mergŭ la noi așa de bine și netedŭ încâtŭ unŭ inspectorŭ de școle regescŭ ungurescŭ are timpŭ și răgazŭ de a se ocupa cu deamĕruntulŭ de cestiunea cum sĕ se pótă împiedeca valahisarea Ţiganilorŭ.

Ocupându-se așa de multŭ de Ţiganĭ, fóia bugetară din Clușŭ a contractatŭ rĕulŭ obiceiu de a privi totŭ ce după a ei părere nu se póte resolva în sensŭ kulturegyletistŭ, ca stândŭ pe acelașĭ nivelŭ cu cestiunea Ţiganilorŭ.

In continuarea nisuințelorŭ sale din anulŭ Domnului 1888 „Kolozsvar“ a găsitŭ, că preoții „valahĭ“ suntŭ neculțĭ și superstițioșĭ. Mărturisesce însușĭ, că a scrisŭ unŭ șirŭ de articulĭ asupra preoților români, carĭ au deșteptatŭ o viuă indignare în sînulŭ acestora.

Ce scopŭ a avutŭ acéstă campaniă în contra preoțimei „valahe“, pe care a insultat'o și calumniat'o într'unŭ modŭ ne mai pomenitŭ, „Kolozsvár“ nu o spune. Ḑice numai că ar fi dovedítŭ, că esistă preoțĭ în anumite sate, carĭ cetescŭ la bolnavĭ și scotŭ dracii din ei.

Cine a mai auḑitŭ ca preoții sĕ nu cetéscă la bolnavĭ și încâtŭ pentru isgonirea necuratului dintrînșii se vede, că cei ce au încercatŭ vre-odată acésta nu se pricepŭ destulŭ de bine sĕ-șĭ întrebuințeze arta, căcĭ la din contră le-ar fi succesŭ pănă acuma a scóte dracii și din cei, carĭ îi insultă și-i batjocurescŭ mai rĕu ca pe Ţiganĭ.

Dér a mai pledatŭ „Kolozsvár“ în 1888 nu numai pentru naționalisarea Ţiganilorŭ. A pledatŭ „în numele liberalismului și din punctŭ de vedere naționalŭ“ pentru Jidovĭ, declarându-i ca celŭ mai prețiosŭ materialŭ plămădirea aluatului kulturegyletistŭ, și ca cei mai fidelĭ propagatorĭ ai maghiarismului modernŭ.

In acéstă cestiune s'a luatŭ în pĕrŭ „Kolozsvar“ cu foile opoziționale maghiare, carĭ nu se bu-

curau nicĭ decum, că provedinţa Tiszaistă vrea sĕ altoiască vechia tulpină de nemeşĭ unguresci cu Jidovĭ boieriţĭ.

A mai scrisŭ „Kolozsvar“ unŭ şirŭ de articulĭ, vrêndŭ a dovedi, că tóte nĕcasurile Ungurilorŭ din Ardealŭ isvorescŭ din *nepriceperea lorŭ*.

Aicĭ arŭ fi nimeritŭ cei dela fóia bugetară cuiulŭ dreptŭ în capŭ, décă n'arŭ fi avutŭ nefericirea de a figura ei înşişĭ în fruntea celorŭ nepriceputĭ.

Mai departe s'a nisuitŭ „Kolozsvár“, după propriele sale date, ca posesorilorŭ de regalii ungurĭ din Ardélŭ sĕ li-se dea în cestiunea rĕscumpărării unŭ „Extrawurst“, ca sĕ pótă adecă frustra visteria statului pentru întărirea pungei lorŭ proprie.

Acesta este celŭ mai mare meritŭ, la care se póte provoca „Kolozsvar“ faţă cu Kulturegyletiştii sĕi, căcĭ cei *noue articulĭ*, ce i-a scrisŭ în contra bisericei greco-orientale şi cu carĭ şĭ-a încununatŭ nisuinţele „patriotice“ din anulŭ 1888, de sigurŭ că n'au avutŭ decâtŭ numai o valóre academică pentru aderenţii sĕi.

Ètă aicĭ în scurte trăsurĭ icóna activităţii reptilei din Cluşiu.

Invĕţătura şĭ-o va trage din ea fiecare cetitorŭ înţelegĕtorŭ şi binesêmţitorŭ!

DIN AFARĂ.

Pressa clericală din *Belgia* combate cu violenţă *proiectulŭ de căsĕtoriă* între princesa *Clementina*, fiica Regelui Belgiei, şi între *prinţulŭ de corónă alŭ Italiei*, legitimându'şĭ oposiţiunea cu aceea, că prinţulŭ are o constituţiune bolnăviciósă. In realitate înse, oposiţiunea pressei clericale îşĭ are temeiulŭ în relaţiunile încordate dintre Vaticanŭ şi Quirinalŭ.

După cum comunică ultimele rapórte sosite în Londra din *Zanzibar*, la Bagamoyo au fostŭ *lupte noue*. Corăbiile germane de rĕsboiu au debarcatŭ érăşĭ soldaţĭ, carĭ au ucisŭ unŭ numĕrŭ de indigenĭ.

Comitetulŭ bulangistŭ a hotărîtŭ sĕ publice unŭ protest în contra sgomotelorŭ despre neunire în comitetŭ şi a numitŭ unanimŭ pe generalulŭ Boulanger candidatŭ pentru apropiata alegere de deputatŭ în Parisŭ.

Foile rusescĭ continuă a se ocupa cu ameninţarea foilorŭ oficióse germane, că vorŭ publica *tractate dintre Austro-Ungaria şi Rusia*. Mai tóte foile rusescĭ dorescŭ acéstă publicare. „Sviet“ ḑice, că societatea rusă aşteptă cu nerăbdare publicarea tractatelorŭ, chiar de s'ar da la ivélă greşelĭ de-ale diplomaţiei ruse. Décă în viitorŭ vorŭ înţelege, atâtŭ Rusia câtŭ şi Austria, că numai o înţelegere directă, fără nicĭ o mijlocire a samsarilorŭ din Berlinŭ, póte duce la bine, atuncĭ nu rĕmâne nimicŭ mai bunŭ de doritŭ. Căcĭ décă Austria a făcutŭ pretenţiunĭ pré marĭ, acésta s'a întâmplatŭ numai fiind-că Austria spera sĕ aibă sprijinulŭ guvernului din Berlinŭ. „Graşdanin“ ḑice, că oficiósele germane ar trebui sĕ fiă mai prevĕḑĕtóre cu ameninţările lorŭ; ele arŭ puté obţiné resultate cu totulŭ contrare decum arŭ puté spera în urma publicării tractatului austro-rusŭ. Décă s'au datŭ Austriei Bosnia şi Erţegovina ca sĕ-le administreze acésta s'a făcutŭ sub anumite condiţiunĭ. Aducêndŭ pe tapetŭ acéstă cestiune, oficiósele germane arŭ puté ajunge la unŭ sfêrşitŭ fórte neplăcutŭ pentru Austro-Ungaria. „Moskovskija Vjedomosti“ ḑice, că prinţulŭ Bismarck vré sĕ sparie pe Rusia cu o ameninţare, dér Rusia nu se sparie, ci cere ca Bismarck sĕ'şĭ ducă în îndeplinire ameninţarea. Sĕ publice convenţiunea între Rusia şi Austria, acésta nu e cea dintêiu şi cea din urmă încălcare a dreptului. Rusia scie dinainte, că în acéstă convenţiune nu e nicĭ unŭ rêndŭ, care ar da Austriei dreptul sĕ facă acea „politică de agitaţiune“ în Bulgaria, care s'a doveditŭ ca continuă ameninţare a păcii europene şi care în Berlinŭ e aprobată şi sprijinită, deşi numai oficiosŭ.

SCIRILE ḐILEI.

„Ellenzék“ scrie: „In urma hotărîrei tribunalului din Aradŭ, în 28 l. c. doi medicĭ din Caransebeşŭ au avutŭ sĕ visiteze pe *generalulŭ Doda* în presenţa advocatului-apĕrătorŭ Carol Eötvös; despre resultatulŭ acestei visitărĭ trebue sĕ raporteze pentru ca sĕ se scie, décă starea sănĕtăţii lui este óre aşa, încâtŭ ar fi împreunată cu periculŭ citarea şi presentarea lui la o nouă pertractare, séu dóră este de lipsă ca sĕ fiă escortatŭ la aceea cu forţă armată? Este adevĕratŭ, că Doda, când pentru prima óră fù citatŭ la Aradŭ, a avutŭ unŭ atacŭ de apoplexiă în gradŭ mai micŭ; dér şi aceea este adevĕratŭ, că de atuncĭ érăşĭ s'a însănĕtoşatŭ, ba a reluatŭ şi presidiulŭ comunităţii de avere, de care abḑisese, şi agendele sale şi-le împlinesce.“

Şi ce te privesce, jupâne din Cluşiu?

***

Sub titlulŭ *„Dascălŭ valachŭ la rĕcóre“* cetimŭ totŭ în „Ellenzek“ dela 28 Decemvre: „Agitatorulŭ învĕţătorŭ valahŭ Stefanŭ Albu, pe care judecătoria de pressă din Budapesta l'a condamnatŭ la 3 lunĭ închisóre de statŭ, alaltăerĭ a plecatŭ cu trenulŭ spre Vaţŭ, unde va petrece cele 3 lunĭ. Pe agitatorulŭ călĕtorŭ la temniţă credincioşii lui valahĭ îlŭ petrecură la gară cu marĭ demonstraţiunĭ. In fruntea procesiunei mergea musica, după ea urma condamnatulŭ, între amicii sĕi, la fine venea plebea valahă. Intre inteligenţĭ casulŭ acesta a produsŭ mare scandalisare; probabilŭ înse, că acéstă scandalisare va dispăré, deórece abună-sémă demonstranţii vorŭ fi traşĭ la rĕspundere spre a se pedepsi.“

Intre carĭ inteligenţĭ a produsŭ „scandalisare“, jupâne din Cluşiu? Nu cumva între cei maghiarĭ şi ţi-e ruşine s'o spui? Câtŭ pentru pedepsire, se vede că jupânului kossuthistŭ îĭ sângeră gura după „Valahĭ.“

***

Foile unguresci suntŭ informate din *Blaşiu*, că *bóla egipténă de ochĭ* ar fi luatŭ dimensiunĭ atâtŭ de marĭ între studenţii dela gimnasiulŭ superiorŭ, precum şi între şcolarii dela celelalte institute de învĕţĕmêntŭ de acolo, încâtŭ a patra parte din tinerime ar fi deja infectată de acéstă bólă. Se scrie totodată, că o comisiă s'a trimisŭ ca sĕ cerceteze starea bólei şi se crede, că în urma acésta şcólele vorŭ fi închise pe timpŭ nedeterminatŭ.

***

Distinsulŭ şi eruditulŭ literatŭ *B. P. Hăjdĕu* a lăsatŭ suplinitorŭ la catedra de filologiă comparativă dela *Universitatea din Bucuresci* pe d-lŭ *Ioanŭ Bianu*, tînĕrŭ din Transilvania, profesorŭ la liceulŭ sf. Sava, membru corespondentŭ alŭ „Academiei Române“ şi bibliotecarŭ alŭ acestei erudite corporaţiunĭ române.

***

Kulturegyletulŭ din ţéra ungurĕscă şĭ-a ţinutŭ adunarea generală sub preşedinţa viceprimarului din Pesta, Karl Gerloczy (mai înainte se numea Gamperl.) Au fostŭ de faţă viceşpanulŭ Pestei, unŭ deputatŭ, unŭ profesorŭ şi 2 inspectorĭ şcolarĭ. Preşedintele ḑise, că reuniunea s'a alăturatŭ dela începutŭ la mişcarea culturală maghiară-naţională (adecă de maghiarisare), dér societatea ungurĕscă e apatică; speră viceprimarulŭ „neaoşŭ“ maghiar, că va fi mai bine în viitorŭ. Bugetulŭ pe anulŭ viitorŭ cuprinde 6842 fl. cheltuelĭ şi 7013 veniturĭ. S'au votatŭ subvenţiunĭ: asilurilorŭ de copii în Vişegradŭ şi în Szigetŭ St. Marton câte 1000 fl., pentru înfiinţarea unui asilŭ de copii în Haraszty 800 fl., pentru înfiinţarea şcólei de fete în 500 fl. Localitatea Lore de pe insula Csepel e singura comună gr. cat. care cere şcólă maghiară Pentru înfiinţarea unui asilŭ de copii în Rakosfalva s'au votatŭ 300 fl. Comitetulŭ administrativŭ alŭ comitatului Pesta a adresatŭ reuniunei o scrisóre de mulţămită pentru activitatea ei în interesulŭ maghiarisărei.

Cu acestea s'a isprăvitŭ a sésea petrecaniă kulturegyletistă, ale cărei resultate suntŭ câţĭ perĭ are spânulŭ în barbă.

***

Dela 10 Decemvre numĕrulŭ bolnavilorŭ de vĕrsatŭ s'a sporitŭ cu unulŭ în *Pianulŭ românŭ*; dintre 6 bolnavĭ au muritŭ de atuncĭ 2. In *Friua* dintre 4 bolnavĭ de vĕrsatŭ au muritŭ 1; In *Vlădeni* s'au bolnăvitŭ de vĕrsatŭ 15 copii, dintre carĭ 1 a muritŭ, 6 s'au însănĕtoşatŭ, 8 au rĕmasŭ în tratare medicală.

***

Din rapórtele adresate până la 14 Decemvre ministrului ungurescŭ de agricultură aflămŭ, că în *Ardealŭ* vremea a pricinuitŭ marĭ stricăciunĭ *sĕmĕnăturilorŭ* aşa că în genere suntŭ slabe, ér în parte nicĭ n'au rĕsăritŭ. Şorecii încă pricinuescŭ pretutindine stricăciunĭ. In Bistriţa-Năsăudŭ, Braşovŭ, Mureşŭ-Turda, Têrnava-mare, Solnocŭ-Dobêca şi Odordeiu a căḑut în timpulŭ din urmă puţină zăpadă, care ocrotesce încâtva sĕmĕnăturile. In Hunedóra vênturile recĭ au stricatŭ sĕmĕnăturilorŭ, în Cojocna se nimicescŭ în mĕsură însemnată din pricina frigului mare şi secŭ.

***

Corulŭ vocalŭ românŭ din Biserica-albă arangiază în preséra de Sân-Văsiu 31/XII a. c. (12/I 1889 c. n.) o *producţiă* în sala numită „Burg“ cu următorulŭ programŭ: „Pumfia princesa de Canibalia“ séu „Amorŭ şi fotografiă“. Opereta în 2 acte de Genée, trad. de C. Strimleiu. Acestei bucăţĭ urmézĕ 3 Tablourĭ vii şi anume: a) Intâlnirea Mariei Stuart cu D. Riccio, după desemnulŭ lui David Neal; b) „Undine şi Huldbrand în codru“ alŭ 3-lea tablou din legendele „Undine“; c) „Fata morgană“ după desemnulŭ lui S. H. Mosenthal. Urmézĕ apoi danţŭ. Invitările se vorŭ distribui la timpulŭ sĕu. — *Biserica-albă*, în Decemvre 1888. Corulŭ vocalŭ românŭ: *Ionŭ M. Roşiu*, preşed.

Numĕrulŭ scólelorŭ medii în Ungaria.

Amŭ reprodusŭ în ḑilele trecute partea primă a raportului ministrului ungurescŭ de culte şi instrucţiune, privitorŭ la classificarea scólelorŭ medii după limbă. Acum reproducemŭ următórele date din partea a doua a memoratului raportŭ, în ceea ce privesce numĕrulŭ scólelorŭ medii.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Mórtea 'n drumŭ.

(Snóvă.)

Pe o cărăruşe singuratică, ce şerpuia în tocmai ca unŭ şérpe prin érba grasă a unei micĭ coline acoperită de frundărĭ şi tufe frumóse, acuşĭ resfăţându-se la raḑele sórelui din luna lui cuptorŭ, acuşĭ érăşĭ perḑêndu-se din vederea ochilorŭ pe unde érba era mai mare, melancolicŭ şi adêncitŭ în gândurile sale cuvióse înainta unŭ călugărŭ smeritŭ.

Şi se vede, că era tare adêncitŭ în gândurile sale călugărulŭ, căcĭ nu se uita nicĭ în drépta, nicĭ în stânga, ci mergea oblu în calea nasului, ca omulŭ perdutŭ într'unŭ visŭ plăcutŭ. Şi cum era, cum aşŭ ḑice, orbitŭ de acestŭ visŭ, nicĭ nu băgă de sémă, că din partea protivnică faţă în faţă cu elŭ veneau trei feciorașĭ ca trei păunĭ, purtândŭ la şoldŭ plosca mângăietóre şi în spate drăguliţa de flintă, tovarăşa puilorŭ de codru.

Elŭ mergea, ei veniau. La unŭ locŭ s'au întâlnitŭ. Işĭ dau „bună ḑiua“ şi trecŭ.

„Mórtea-i în drumŭ“, le ḑise călugărulŭ în trécĕtŭ.

Atâta şi mai multŭ nu, par-că numai ar fi scăpatŭ vorba. Apoi proptindu'şĭ barba în peptŭ, érăşĭ s'a adêncitŭ în visulŭ sĕu de mai 'nainte, par'că moţoia linŭ şi a lene pe calea ce avea sĕ facă.

Călugărulŭ s'a dusŭ, feciorii au rĕmasŭ cu junghiulŭ cólea în inimă, că adecă cum s'ar tâlcui vorbele calugărului. Unulŭ ḑicea, că aşa, celălaltŭ ba că aşa şi erau gata sĕ se ia la păruială. Atuncĭ alŭ treilea, se vede celŭ mai cu minte, le ḑise sĕ mérgă şi sĕ vĕḑă. La asta apoi s'au învoitŭ câteşĭ trei şi înşirându-se ca gâscele, în frunte cu celŭ mai cu minte, păşiau cătănesce unulŭ după altulŭ pe cărarea cea îngustă.

Sórele era ferbinte de puteai frige slănina la elŭ, arşiţa moleşitóre, dér feciorii mergeau voinicesce. Cărăruşa la unŭ locŭ avea o cotitură. Totŭ acolo în partea de cătră sóre-rĕsare era o ruptură próspĕtă de délŭ. Feciorii asudară, dér treceau spornicŭ pe cărăruşe în susŭ, căcĭ o lécă era ţepişe cărarea.

Când cârnescŭ la cotitură.... ţine-te băiete. Aşa mi-i rĕsbesce o lumină din cósta cu ruptura, de era sĕ le fure vederea ochilorŭ. Vr'o cincĭ minute nicĭ nu şĭ-au deschisŭ ochii, ca nu cumva, Dómne feresce, sĕ orbéscă. Mai târḑiorŭ unulŭ îşĭ deschide unŭ ochiu, — numai unulŭ, că décă ar fi sĕ se deóche de acesta, cu celălaltŭ sĕ vĕḑă calea îndĕrĕtŭ.

Cu băgarea de sémă încunjură omulŭ primejdia. Se îndemnară şi ceilalţĭ. Deschiseră şi ei întêiu unŭ ochiu, apoi îĭ deschiseră pe amêndoi. Şi când îĭ deschiseră bine şi se uitară la pricina luminei cea prea orbitóre, nu puteau sĕ grăiască o vorbă de priminiţĭ ce erau.

Şi cum nu?!... Călugărulŭ le vorbesce de mórtea, ce'i aştéptă în drumŭ, şi uite — noroculŭ îĭ pasce de nicĭ nu se póte mai altfelŭ. Pe cóstă adecă, la arşiţa sórelui din luna lui cuptorŭ, sĕ rĕsfăţa o comóră de galbinŭ totŭ unulŭ ca unulŭ, sclipicioşĭ şi netedĭ de par'că simţiai cum te gâdilescŭ şi cum îţĭ fură inima din sinŭ. Apoi mulţĭ, Dómne, mulţĭ, de sĕ-ţĭ umpli şerparulŭ şi căciula şi opincile.

Şi se bucurară feciorii mei de n'am ce vĕ spune. O comóră ce te face mai bogătanŭ, decâtŭ bogătanii a ḑece sate laolaltă — aşa ca din seninŭ! Cine nu s'ar bucura, mai alesŭ în ḑilele nóstre, când banulŭ ocârmuesce întréga lume?

Stăpâniţĭ de acéstă bucuriă, încă până a se stêmpĕra câtŭ de puţinŭ, feciorii se punŭ la sfatŭ şi se stătuescŭ, ce au sĕ facă mai nainte de tóte. Unulŭ ḑice una, altulŭ ḑice alta şi nu da Dómne sĕ se înţelégă. Trébă românéscă — trébă fără ispravă. Fiesce-care cu chibzuelile lui şi décă ar fi o sută, într'o sută de laturĭ arŭ trage. Şi-apoi românĭ erau şi feciorii.

Atuncĭ celŭ mai cuminte ridică flinta în susŭ. Ceilalţĭ îlŭ ascultă, érĕ elŭ grăuesce, că de vreme ce timpulŭ e la améḑŭ şi tótă trébă bună omulŭ o face după ce şĭ-a potolitŭ fómea, unulŭ are sĕ mérgă la orașŭ sĕ cumpere de-ale mâncării, éră ceilalţĭ doi au sĕ păzéscă comóra. Ce'ţĭ place n'aştepta sĕ ţi-se ḑică de douĕorĭ, şi feciorilorŭ le plăcea sĕ mânce bine, şi sĕ bea bine ca nesce boierĭ. Nu ḑiseră déră nicĭ cârcŭ, ci unulŭ luândŭ unŭ galbenŭ o şterse cătră orașŭ, éră ceilalţĭ doi sĕ lungiră lângă gălbenaşii rĕmaşĭ uitându-se la ei cu nesce ochĭ bulbucaţĭ ca mâţa la óla cu smântână.

Ei, dér banu-i ochiulŭ dracului şi cine se uită îndelungŭ la elŭ, pere de farmeculŭ lui. Mulţĭ ómenĭ au muritŭ de dragulŭ banului. Căcĭ de! draculŭ nu dórme: de 'lŭ cauţĭ, iute dai de elŭ. Apoi se ḑice, că comórile ascunse le stăpânesce necuratulŭ şi le arată óme-

In Ungaria se vine o scólă mediă totŭ la 77,000 locuitorĭ, pe când în Austria numai la 88,000 locuitorĭ se vine o asemenea scólă. De faptŭ însĕ în Austria totușĭ suntŭ mai dese aceste scóle, deórece acolo se vine o scólă totŭ la 1200 km., în timpŭ ce în Ungaria se vine o scólă numai la 1600 km. Mai fiă-oare orașŭ din Ungaria, cu 20,000 orĭ mai mulțĭ locuitorĭ, are séu o scólă mediă séu civilă. Ungaria are 8 orașe cu peste 35,000 locuitorĭ, avêndŭ fiă-care orașŭ scólă mediă; 10 orașe cu câte 25—35,000 locuitorĭ, care au 9 scóle medie; 17 orașe cu câte 20—25,000 locuitorĭ, dintre acestea 15 au scóle medii, ér 2 numai scóle civile; 19 orașe cu câte 15—20,000 locuitorĭ, dintre acestea 14 au scóle medii, 2 au numai scóle civile, ér 3 n'au nicĭ scóle medii, nicĭ civile.

Dintre 40 comune cu câte 10—15 mii locuitorĭ n'au nicĭ scóle medii, nicĭ civile 12, și dintre 164 comune cu câte 5—10,000 locuitorĭ suntŭ lipsite de asemea scóle 117.

De aicĭ se vede, că Ungaria sufere încă marĭ lipse de asemenea scóle. Suntŭ și orașe de acelea, unde se află câte 2—3 gimnasii, dér scólele reale, ba chiar și cele civile lipsescŭ cu totulŭ în unele orașe, cum este Eperjesulŭ, Besztercze-banya, Sigetulŭ-Marmației, Papa, Rosenau, Șemnițŭ, Szathmar-Nemeti, Mișcolțŭ, Clușiu, Têrgulŭ-Mureșului.

Gimnasii, scóle reale și scóle civile suntŭ numai în Cașovia, Oradea mare, Brașovŭ, Seghedinŭ, Timișóra, Aradŭ și Budapesta; în 11 locurĭ suntŭ gimnasii și scóle reale, în 19 locurĭ gimnasii și scóle civile, în 83 locurĭ numai gimnasii, în 5 numai reale, în 40 numai scóle civile.

Cu totulŭ Ungaria are 151 gimnasii cu 1053 classe și 28 scóle reale cu 224 clase.

Intêmplărĭ diferite.

O servitóre modelŭ a reposatŭ ḑilele acestea în Cohalmŭ, avêndŭ etatea de 53 anĭ. A intratŭ în serviciu când a fostŭ de 32 de anĭ, și până la mórte, adecă 21 de anĭ a servitŭ totŭ numai la acelașŭ stăpânŭ. In totŭ timpulŭ acesta de 21 de anĭ n'a spartŭ decâtŭ de douĕ-orĭ vase și odată o ferêstră. Din simbria ce-o avea, aduna creițarĭ peste creițarĭ și-i punea la bancă, unde îșĭ adunase 200 fl. La mórte ea testă acéstă sumă stăpânului sĕu, care în semnŭ de recunoscință a luatŭ hotărîrea de a ridica la mormêntulŭ credinciósei servitóre unŭ monumentŭ cu inscripțiunea „Celei mai bune servitóre.“

Mórte subită. „Birĕulŭ domnescŭ“ alŭ proprietarului Ljubicovics din Apahida, omŭ de altmintrelea bine făcutŭ, putemicŭ și fórte sdravĕnŭ, în prima ḑi de crăciunŭ unguerescŭ, pe când tocmai îșĭ da raportulŭ înaintea diregĕtorului, deodată căḑù josŭ si muri momentanŭ. Casulŭ a produsŭ mare sensațiune în comună și poporulŭ caută a și-lŭ esplica în felŭ de felŭ de chipurĭ.

Postă jăfuită. Intre comunele Zomba și Szegszard, în Ungaria, posta fù jăfuită de tâiharĭ în preséra Crăciunului unguerescŭ; vizitiulŭ a fostŭ omorîtŭ, ér dintre cele aflate, hoții au furatŭ 471 fl. 76 cr. precum și scrisorile cu banĭ; de celelalte pachete însĕ nu s'au atinsŭ. Făptuitorii suntŭ urmărițĭ.

Din camerile române.

D-lŭ senatorŭ *Fleva* ḑice, că în rĕspunsŭ trebuie sĕ se spună ceva în privința purtărei guvernului junimistŭ, care n'a voitŭ sĕ disolve imediatŭ camerile trecute. Pretecstulŭ invocatŭ, cum că ţéra ar fi fostŭ într'o stare de agitațiune și de aceea nu s'au făcutŭ imediatŭ alegerile pentru parlamentŭ, este cu desĕvêrșire neîntemeiatŭ. Dovadă suntŭ alegerile comunale, carĭ s'au făcutŭ după venirea guvernului junimistŭ și care s'au petrecutŭ în tótă liniștea. Cu privire la cestiunea țĕrănéscă, d. Fleva, crede că décă guvernulŭ ar fi disolvatŭ imediatŭ Camerile, țĕranii nu s'ar fi revoltatŭ. Secvestrarea liniei Lemberg-Cernăuțĭ, care s'a făcutŭ în ajunulŭ alegerilorŭ, a fostŭ érășĭ o reclamă electorală. Vorbindŭ despre convențiunea telegrafică cu societatea austriacă de navigațiune pe Dunăre, d. Fleva afirmă, că convențiunea este în contra constituțiunei și este o jignire a suveranităței teritoriale.

Ni-se spune, că se vorŭ vinde moșii d'ale statului în loturĭ micĭ la țĕranĭ Dér se póte întêmpla, după cum s'a începutŭ a se urma, ca până când sĕ se vêndă moșii la țĕranĭ, sĕ nu mai fie moșii de vêndutŭ cu grămada în corpŭ întregŭ.

Credețĭ, că cu venirea d-vóstră la putere inaugurațĭ o eră nouă prin faptulŭ, că presintațĭ vr'o câte-va proiecte de legĭ? Dér era nouă este deja inaugurată încă de când s'a proclamatŭ independința țĕrei. D-lŭ Fleva termină ḑicêndŭ, că n'a peritŭ liberalismulŭ. In ţéră esistă unŭ putemicŭ curentŭ democraticŭ.

D-lŭ generalŭ *Florescu*, președintele senatului, recunósce împreună cu d. Gr. Sturdza, că basa politicei nóstre esțerne trebue sĕ fiă neutralitatea, dér observă că împutările și bănuelile aruncate guvernului actualŭ suntŭ nedrepte; ele putéu fi aruncate guvernului colectivistŭ. D. Sturdza a mersŭ însĕ prea departe cu manifestarea inclinărilorŭ sale spre Rusia. Urmândŭ după cum a ḑisŭ dênsulŭ, s'ar jigni tocmai principiulŭ doritŭ de toțĭ, principiulŭ neutralităței.

Discursulŭ D-lui Fleva l'a surprinsŭ pe oratorŭ; când auḑea acusațiunile ce d. Fleva adresa băncei ministeriale, erau momente, că credea că pe banca ministerială se găsesce încă totŭ d. I. Brătianu. Asigură că guvernulŭ conservatorŭ nu va urma pe calea pretinșilorŭ liberalĭ.

Constată apoi, că alegerile au fostŭ libere, mai libere de câtŭ orĭ când altădată și afirmă, că guvernulŭ este omogenŭ; nu este nicĭ unŭ membru, care sĕ fie conservatorŭ. Nuanțe suntŭ, dér acestea suntŭ pretutindinea; nicăirĭ nu esistă o identitate absolută de vederĭ.

Cu privire la biurourile telegrafice de pe malulŭ Dunărei, d. Florescu ḑice, că ele suntŭ înființate de guvernulŭ d-lui I. Brătianu.

D. prim-ministru *T. Rosetti:* Se impută guvernului din Martie, că n'a disolvatŭ camerile trecute imediatŭ. N'a pututŭ s'o facă acéstă, din causă că în ţéră era mare turburare; era o agitațiune, care décă s'ar fi făcutŭ alegerĭ generale, n'ar fi lăsatŭ sĕ se pronunțe ţéra în liniște, când este vorba de representanții sĕi.

Rescóla țĕranilorŭ n'a urmatŭ decâtŭ din réua administrațiune și d-lŭ Fleva n'are de ce sĕ impute guvernului pentru-că a căutatŭ sĕ curețe administrațiunea de elementele rele. Schimbarea era o necesitate a unei nouĕ direcțiunĭ.

Ni-ațĭ ḑisŭ, că suntemŭ unŭ guvern de hatârurĭ; ațĭ vorbitŭ d-le Fleva de o moșiă vêndută d-lui Lahovary în locŭ sĕ se dea țĕranilorŭ. Lucrulŭ nu este esactŭ. Moșia a fostŭ pusă în vênḑare de guvernulŭ d-lui I. Brătianu și la licitațiă d. Lahovary, dândŭ prețulŭ celŭ mai bunŭ, a obținut'o. Guvernulŭ n'a făcutŭ decâtŭ sĕ întăréscă vênḑarea, și apoi d-lŭ Lahovary p'atuncĭ nu era în guvernulŭ d-lui T. Rosetti.

Cu privire la linia Lembergŭ-Iașĭ, d. prim-ministru ḑice, că guvernulŭ a făcutŭ acésta atuncĭ când a pututŭ; cestiunea era complicată, trebuia studiată, ér insinuațiunea cum, că s'ar fi făcutŭ vr'o altă concesiune la schimbŭ vr'unei puterĭ străine, nu este în locŭ, căcĭ a avé o asemenea presupunere ar fi a lovì în demnitatea țĕrei. Nu se potŭ atribui unui guvernŭ asemenea lucrurĭ.

S'a făcutŭ mare sgomotŭ împrejurulŭ cestiunei înființărei de biurourĭ telegrafice pe pontónele companiei austriace de navigațiune. Cestiunea este fórte simplă. Nu s'a înstrăinatŭ nicĭ unŭ dreptŭ alŭ țĕrei, căcĭ nu se póte da nicĭ o depeșe decâtŭ pentru intermediulŭ oficiilorŭ telegrafice române. Inființarea acestorŭ biurourĭ prin înlesnirea călĕtorilorŭ, căcĭ décă are cineva, care călĕtoresce cu vaporulŭ pe Dunăre, sĕ telegrafieze ceva de mare urgență, nu mai are nevoiă sĕ alerge în orașŭ, ci telegrafiază de pe pontonŭ, pornindŭ d'aicĭ o liniă telegrafică până la stațiunea cea mai apropiată telegrafică a statului.

D. primŭ-ministru sfêrșesce prin a ḑice, că dênsulŭ nu este contra adevĕratului liberalismŭ, dér este contra falsului liberalismŭ, contra vorbelorŭ góle, în dosulŭ cărora nu se găsesce nimicŭ. A trecutŭ timpulŭ fraselorŭ, acum începe timpulŭ muncei seriose.

In cameră, mai multe cererĭ de pămêntŭ se trimetŭ la secțiunea petițiilorŭ. Diferitele cererĭ de indigenate se trimitŭ la comisiunea cu acestŭ nume.

D-lŭ deputatŭ *Negulicĭ* cere ca sĕ li se dea voiă tinerilorŭ carĭ au absolvatŭ școla dela Herĕstrău, ca sĕ cumpere pămênturĭ în loturĭ micĭ. Se trimite la secțiunĭ.

D-lŭ deputatŭ *Pleșoianu* întrébă, décă guvernulŭ are de gândŭ sĕ încheiă o convențiune comercială cu Austro-Ungaria.

D-lŭ ministru de rĕsboiu, generalŭ *Manu*, depune unŭ proiectŭ de lege pentru cumpĕrarea materialului de rĕsboiu, necesarŭ armatei pe anulŭ 1889.

Se depune pe biuroulŭ Camerei proiectulŭ de lege pentru vinderea bunurilorŭ Statului în loturĭ micĭ și rĕscumpĕrarea embaticurilorŭ (dijmelorŭ). (Aplause). Se trimite în secțiunĭ.

D-nii miniștri depunŭ diferite proiecte de legĭ la biuroulŭ Camerei.

(Va urma.)

Mulțămită publică.

Pentru școla gr. cat. ce s'a edificatŭ în Alba-Iulia în decursulŭ anului 1888 au mai incursŭ dela onorații Domnĭ din Alba-Iulia: Roșca Iosifŭ căpitanŭ la magistratŭ 1 fl. Alexandrina Schöppel 2 fl. Iosef Mendel 2 fl. Löw Karol sen. 2 fl. 40 cr. Löw Karol jun. 2 fl. Iacobŭ Tulbureanu 1 fl. Schuster 50 cr. Löwj Bernhard 2 fl. Albert Baruch 50 cr. Augustinŭ Comesŭ învĕțătorŭ în Dumitra 2 fl. Carolŭ Limbianu cantorŭ 1 fl. 50 cr. Iosifŭ Pancu 1 fl. Irimiă Opriță din Partoș 3 fl. Suma 21 fl. 40 cr. v. a. Acésta se aduce la cunoscința on. publicŭ cetitorŭ exprimându-le numițilorŭ Domnĭ cea mai căldurósă mulțămită în numele poporului gr. c. din Maierŭ, precum și onor. Domnŭ Dr. B. Nathan medicŭ, care pe lângă suma de 2 fl. subscrisă în colectă, a binevoitŭ a mai procura pe spesele sale și tabelele parietalĭ pentru școlă în limba română.

La suma de 73 fl publicată în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 214 a. c. adăugêndŭ 21 fl. 40 cr. de mai susŭ = 94 fl. 40 cr v. a. Din aceștia s'au spesatŭ pentru hârtiă, colecte, coverte și espedare 1 fl. 50 cr. éră la 92 fl. și 90 cr. rĕmașĭ, s'au mai adausŭ 6 fl. 10 cr. din banii bisericei, cu carĭ s'au plătitŭ, prin D-lŭ curatorŭ primarŭ, băncile ce s'au făcutŭ în scólă pentru băețĭ.

Alba-Iulia. 22 Decemvre 1888.

Ludovicŭ Lusa.
preș. sen. scol. în Maierĭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Belgradŭ, 30 Decemvre. Scupcina s'a deschisŭ prin ucazŭ regalŭ. Au fostŭ aleșĭ cu imensă majoritate: președinte Fausanovicĭ, vicepreședinte Popovicĭ, amêndoi radicalĭ. Resultatulŭ alegerei a mulțămitŭ pe toțĭ. Pretutindenea e liniște și ordine.

Sofia, 30 Decemvre. Sobrania a votatŭ bugetulŭ: veniturile suntŭ 63, cheltuelile 76 milióne. Inainte de închidere Sobrania în înțelegere cu guvernulŭ a grațiatŭ pe maiorulŭ Popov și a amnestiatŭ pe toțĭ refugiații politicĭ. Apoi a urmatŭ închiderea sobraniei de către principe, care atâtŭ când a apărutŭ câtŭ și când a părăsitŭ adunarea a fostŭ viu aclamatŭ.

Rectificare. In numĕrulŭ trecutŭ al fóiei nóstre s'a făcutŭ o regretabilă eróre, punêndu-se observația dela prima scire a ḑilei tocmai la finele rubricei scirilorŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Decemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	102.10
Renta de hârtiă 5%	93.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	117.50
Bonurĭ rurale ungare	103.80
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	309.40
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.72
Napoleon-d'orĭ	9.54 1/2
Mărcĭ 100 imp. germane	59.20
Londra 10 Livres sterlinge	120.30

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

nilorŭ, ca sĕ-i pérḑă. Așa ḑicŭ ómenii, — cu câtŭ dreptŭ, nu i-am trasŭ la socótélă. Banulŭ nu pentru aceea e rotundŭ și netedŭ, ca sĕ stea locului, ci sĕ alunece. Și banulŭ alunecă omulŭ după elŭ și'lŭ alungă și'lŭ gonesce până ajunge acolo, de unde nu se mai póte întórce, și pere. Mulțĭ au peritŭ în gónă după banĭ.

Ci sĕ ne întórcem la firul povestei. V'am spusŭ, că unulŭ s'a dusŭ în orașŭ, ér ceilalțĭ doi au rĕmasŭ sĕ păzéscă comóra. Și au păzit'o, câtŭ au păzit'o, dér necuratulŭ s'a deșteptatŭ și se puse la pândă.

„Mĕi“ — ḑice unulŭ dintre feciorĭ — „nu-i așa, că décă împărțescĭ unŭ mălaiu în trei părțĭ, pe unulŭ se vine mai puținŭ, decâtŭ décă l'am împărți numai în douĕ? Tu eștĭ feciorŭ sĕracŭ, eu frate de cruce cu tine. Socoteală curată. Flinta nóstră e bună și ea nu ne face de rușine. O ochire ca cióra și gata. Când ortaculŭ va fi în țintă, noi tragem, apoi împărțimŭ gălbenașii și lumea-i mare de doi ómenĭ“.

Precum vedemŭ, setea de banĭ și dorulŭ de a trăi ușorŭ face din omŭ tălharŭ, și când e la hoitŭ, ciórele se alungă una pe alta. Necuratulŭ și-a întinsŭ lațulŭ și i-a prinsŭ cu ghiarele-i nevĕḑute.

Dér necuratulŭ e cu multŭ mai hain, decâtŭ sĕ se fi îndestulitŭ cu aceștĭ doi, pe carĭ 'i avea. Pofta cresce mâncândŭ. Apoi și elŭ încă o fi avêndŭ douĕ mânĭ. Cu una îi ținea pe ĕștĭ doi lângă galbenĭ, cealaltă o întinse după alŭ treilea care mergea la orașŭ. Și iscusitŭ, cum este, iute i-a găsitŭ unde-i strîngŭ mai tare opincile. Gălbenașii, bată-i osânda, gălbenașii!

Nŭ de geaba ḑice celŭ ce ḑice, că banulŭ e o armă ferecată, cu care câștigĭ îndată. Câștigĭ nu numai cinste și avere, déră și suflete de omŭ. Unŭ gând la comóra găsită, altulŭ la starea ce acușĭ o sĕ șĭ-o facă, și sufletulŭ era dusŭ.

„Frate de frate“ — îșĭ ḑise feciorulŭ care se dusese în orașŭ — „dér brânza-i pe banĭ. Noroculŭ se îmbie elŭ de elŭ, de ce sĕ nu'lŭ prindŭ cu amêndouĕ mânile? Ce sĕ umblu eu împărțindŭ cu Tanda și cu Manda, când îi potŭ strecura singurŭ pe toțĭ colea în lăduța mea? Orașulŭ e aci, farmacia (potica) la îndemână, otrava în ea, numai de dusŭ mai e. Ascunsă în mâncare, nicĭ în sémă nu s'a lua, că dóră nu-sŭ ei nu sciu ce, sĕ scie tóte!“

Gândŭ la gândŭ. Din unulŭ se născù altulŭ, din acele éră altele multe-multe până ajunse în orașŭ. Aci cumpără iute-iute de ale mâncării, le amestecă bine-bine cu otravă și fuga înapoi, ca nu cumva cei doi sĕ'șĭ pérḑă urma cu comóra. Când ajunse în țintă ... douĕ descărcăturĭ și ... rĕmasŭ bunŭ comóră și stare! Nu mai avea lipsă de nimica, căcĭ mórtea îi lecuì tóte poftele.

Déră dreptatea burții și a lăcomiei nicĭ-odată nu a mersŭ alăturea cu „Dómne-ajută“, curênd orĭ mai târḑiu ea se rĕsbună de sine, căcĭ lăcomia perde omenia. Eră încâtŭ despre celelalte, vorba Românului: vine sura la mĕsură.

Feciorii veselĭ, că au scăpatŭ de junghiulŭ de ortacŭ, se dau la mâncare. Și mâncă și mâncă cu un nesaț, încât parcă simțiau, că asta lĭ-a fi merindea pe calea vecĭniciei. Mâncau o bucată, trăgeau de douĕ orĭ din ploscă și éră mâncau și éră trăgeau.

Pe când s'a ciuntatŭ mâncarea, li-s'a ciuntatŭ și muculŭ vieții.

Vorba călugărului: „Mórtea'n drumŭ“.

Zelau, 14 Decemvre 1888.

Iónŭ Kövary

Nru 14584—1888

PUBLICAŢIUNE

referitóre la incassarea dărei după cânĭ pro 1889.

Conformŭ statutului dărei după cânĭ, are ca sĕ se incasseze acéstă dare pentru fiecare câne, care se află pe teritoriulŭ orașului Brașovŭ și care a ajunsŭ vêrsta de 6 lunĭ.

Pentru cânĭ de lanţŭ, carĭ servescŭ pentru păzirea unui locŭ închisŭ, și pentru acei cânĭ, carĭ se folosescŭ pentru mânarea viteloru se solvesce pentru fiecare bucată 25 cr., pentru fiecare altŭ câne 2 fl. v. a. Darea are de a se plăti deodată și celŭ multŭ până în 28 Februarie 1889, neprimindu-se plăţĭ în rate.

In casulŭ imposibilităţii incassărei dărei se dispune uciderea cânelui. Pentru ascunderea, respective ocrotirea unui câne de solvirea dărei se pedepsesce posesorulŭ cânelui cu o pedépsă de 3 orĭ atâtŭ de mare, câtŭ conţine darea.

De vreme ce mărcile pentru cânĭ, carĭ se folosescŭ de presentŭ, devinŭ cu 28 Februarie 1889 invalabile, se dispune ca cu 1 Februarie 1888 începêndŭ sĕ se estradeze de către cassa orășenéscă de dare pentru anulŭ 1889 nouĕ mărcĭ pentru cânĭ, solvindu-se darea de 2 fl. respective 25 cr.

Spre scopulŭ conscrierei câniloru supușĭ dărei se provócă toţĭ posesorii de cânĭ, *ca sĕ'șĭ ridice dela oficiulŭ orășenescŭ de dare îndată* cólele pentru fasionarea dărei pentru câne, așternându-le, după ce s'au provĕḑutŭ cu datele necesarii, *celŭ multŭ până în 31 Ianuarie 1889 oficiului orășenescŭ de dare*; deórece la casŭ contrarŭ dela acei posesorĭ de cânĭ, carĭ au negligeatŭ acestŭ terminŭ, se va incassa prin căpitănatulŭ orășenescŭ o pedépsa pentru ordine de câte 50 cr.

Brașovŭ, 22 Decemvrie 1888.

3⁵ M,1—1 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Calicŭ celŭ ce nu abonéză CALICULŬ,

ḑiarŭ humoristicŭ și satiricŭ cu multe ilustraţiunĭ, anulŭ alŭ IX-lea, cu preţulŭ de 3 fl. séu 7 francĭ pe anŭ.

Celŭ ce abonéză „Caliculŭ" rîde și pe dóga morţii, de sarŭ cercurile dela bute.

Abonenţii, carĭ ne trimitŭ întregŭ abonamentulŭ de 3 fl. séu 7 francĭ d'odată, primescŭ „Calendarulŭ Caliculuĭ pe anulŭ 1889" pe deasupra, ca fuiorulŭ popii, adecă gratis, expedatŭ franco. Altcum **„Calendarulŭ Caliculuĭ"** costă 36 cr. séu 1 francŭ.

Numĕrulŭ primŭ alŭ „Caliculuĭ" îlŭ expedămŭ tuturorŭ celorŭ ce ni-lŭ cerŭ, ca numĕrŭ de probă, gratis.

A se adresa la Sibiiu:

211,3—2 **Administraţiunea Caliculuĭ.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazeteĭ", precum și câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciurcu** și **Albrecht & Zillich.**

Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 16 Decemvrie st. v. 1888.

	Cump.	vênd.
Renta română 5%	94.—	94.3/4
Renta rom. amort. 5% . . .	94.1/2	95.—
Renta convert. 6% .	95.3/4	96.1/4
" " " 5%	96.1/2	96.7/8
" " urban 7%	106.--	106.3/4
" " " 6%	100.—	101.—
" " " 5%	93.—	93.1/4
Banca naţ. a Rom. 500 Lei. .	1035.	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.. . .	235.	.240.
Aurŭ contra bilete de bancă .	—.—	—.—
Bancnote austr. contra aurŭ. .	—	—.—
Aurŭ contra argintŭ séu bilete	2.34	3.—

Cursulŭ pieţeĭ Brașovŭ

din 29 Decemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.12	Vênd.	9.15
Argintŭ românescŭ .	"	9.05	"	9.10
Napoleon-d'orĭ . . .	"	9.53	"	9.56
Lire turcescĭ . . .	"	10.85	"	10.90
Imperialĭ	"	9.85	"	9.85
Galbinĭ	"	5.66	"	5.68
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	101.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.—	"	98.50
Ruble rusescĭ . . .	"	122.—	"	125.—
Discontulŭ	6 1/2—8% pe anŭ.			

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelaratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișóra	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișŭ			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfalĕu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașŭ	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bêrzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vinţulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Inlia	8.55	12.29	12.46
Teiușŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicĭca	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Bêrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.23	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișóră	9.16

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistriţa

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	——

Bistriţa-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistriţa	——
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕșŭ-Ludoșŭ	1.11

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.05
Lómneșŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ